

Burgers zetten zich in...

Theaterplein 19
6461 DR Kerkrade

t. 045-5442214
m. 06-20515508
e. franssen.jcl@hetnet.nl

Het is hier leuk om even een weekendje te vertoeven en over de Heuvels te fietsen, echter ik zou hier nog niet eens willen doodneervallen”.

Reacties: van dagjesmensen, die Maastricht even aandeden en ook deze uitspraken op andere weekmarkten en in de vertrekhal van onze luchthaven hardop verwoorden

Kerkrade, 23 Juli 2025

Aan de Raadsleden van alle 16 gemeentes, die in de regio Zuid-Limburg zijn,
en de Collegeleden,

CC. aan de Provinciestatenleden,

Bijlagen: bijlage 1, Fusen blijkt goedkoper dan ambtelijk Samenwerking,
Adviesbureau Leeuwendaal
Bijlage 2, Samenwerken of fuseren? Hoe gemeenten hun krachten bundelen
Eric Leroi

Onderwerp: Zuid-Limburg tweede stad van Nederland, uiterlijk 1 januari 2027, nadere toelichting.

Beste Raadsleden,

U heeft afgelopen weken nog net voor het zomerreces, 2 discussie stukken van ons mogen ontvangen, over een toekomstvisie voor de hele Regio Zuid-Limburg.

Met deze discussie geven we ook aan, wat mensen ons allemaal te vertellen hadden, over hoe ze tegen de regio Zuid-Limburg aankijken.

Wij hebben met gemiddeld 20 leden, in alle 16 gemeentes, met een groot aantal burgers gesprekken gevoerd. Volgens onze stomme verbazing, met mensen, die heel spontaan en zeer heel enthousiast met ons het gesprek aangingen, over diverse zaken wat hen bezighielden. Waarbij ook vaak waar ze tegenaanlopen o.a.: vooral dat ze vinden dat sommige bestuurders regelmatig zelf dingen die in het verleden opgebouwd hadden, ook weer zelf kapot maakten, vanwege het eigen dorp belangrijker vinden dan de eigen regio. Mensen wezen op een gebrek aan vergezichten van de bestuurders van hun gemeenten en hierdoor blijven steken in een hardnekkig korttermijn beleid.

Denk kriebrij aan bijv. het Zwembadenbeleid die iedere gemeente voert, ieder dorp een eigen badje, Om kort daarna, door weer nieuwe inzichten zoals, de eigen dorpse politiek jaarlijks voert.

Neem bijv., de hard gevoerde strijd over Mosaqua in Gulpen-Wittem, waarbij zelfs de raadsleden verstoken van de juiste informatie bleven. De burger stond sowieso volledig aan de kant. Daarnaast kwamen diverse zaken aan de orde zoals: klimaatvraagstukken, het overeind houden van Maastricht-Aachen Airport (96 % steunen dit), Zuyderland ziekenhuizen, vooral de ingrijpende zoals: men is vooral bezorgd om de toekomst van hun kinderen en hoe wordt straks de zorg nog overeind gehouden.

Opmerkelijk hierbij was dat men vindt dat het goed is, als Zuid- Limburg een grote stad zou worden, van 600.000 inwoners zoals: Rotterdam en Den haag of Utrecht eigenlijk ook zo snel mogelijk moet worden. Men wees vooral naar deze grote steden uit de Randstad, die op vele vlakken, veel positiever eruit komen. Mensen vinden va dat het Rijksoverheid uitsluitend een grotestedenbeleid voert, vooral de steden in de randstad sterk ondersteund worden. Het was veelal de jongere generatie, die pas vader en moeder waren geworden, die hierover duidelijke standpunten, wisten op te sommen.

Volgens hen hoeft men niet meer voor alles naar een eigen dorp, naar het gemeentehuis, dat je ook via digitale mogelijkheden die geboden worden, alles geregeld kunt krijgen. En dat je de raadsleden ook zitten ze aan de andere kant van de grote stad, kun je ook veelal goed bereiken. Afgelopen weken heeft u uit de media beslist kennis kunnen nemen hoe de industriële sector in Zuid-Limburg onder druk is komen te staan en daarnaast vooral de gezondheidszorg, die niet alleen in Zuid - Limburg behoorlijk onder druk staat. Overal slaat de vergrijzing in Nederland, hard toe. U heeft uit de eerder toegestuurde documenten van ons, kunnen lezen dat vooral de buiten de randstad met dezelfde

problemen worstelen. Alleen deze provincies zoals: Overijssel en vooral de regio Twente zijn al een aantal jaren bezig, om een aantal zaken, zoals de zorg op orde te brengen.

De regio Twente zou graag willen zien dat Twente-airport, net zo'n top luchthaven was als Maastricht-Aachen airport, die de enige regionale luchthaven is, die regelmatig zelf op eigen kracht miljoenen winst weet te maken. Bestuurders van Overijssel begrijpen niet dat de Limburgse en regionale bestuurders, regelmatig negatief kunnen doen over hun eigen luchthaven. Terwijl ze ontzettend belangrijk is voor de economisch groei van Zuid-Limburg, alleen al voor de uitstraling van deze regio heel belangrijk is, om te overleven. Buitenlandse studenten voor de U/M komen uitsluitend naar Maastricht, omdat ze op eigen landkaarten zien dat bij de stad een vliegveld aanwezig is. Alles wat op Chemelot gevestigd is, zonder dat men dit zelf beseft, hoe belangrijk deze eigen luchthaven voor de uitstraling van Chemelot is geweest en nog steeds is.

Brainpoort in Noord-Brabant heeft alles te danken, aan Eindhoven- airport. Zonder deze luchthaven, was ASML nooit zo succesvol geworden als het nu is. Nu plaatselijk ondernemers in Eindhoven verzet plegen tegen de aanwezigheid van Eindhoven-Airport, wordt ASML gedwongen te vertrekken uit Nederland en dreigt Brainpoort klappen te krijgen. Wat nu al op korte termijn zal moeten gebeuren in Zuid-Limburg? Hoe dan ook, welke keuzes door bestuurlijk Zuid-Limburg, ook gemaakt gaat worden, neemt het niet weg, dat in ieder geval, de 16 gemeentes, met elkaar nog voor 18 maart 2026 om de tafel moeten en samen in gesprek gaan als ze de boot niet willen missen in de economische Europese groei. En onze visie even serieus in overweging nemen, herindeling of niet. Het maakt niets uit, er zijn nu al een aantal zaken, die door alle gemeentes aan de orde zullen moeten komen. Anders verliezen ze de strijd met andere Limburgse regio's en andere Provincies en miljarden verlies. En de burger heeft dan weer het nakijken.

Dit betekent dat sowieso een aantal zaken goed op de rails gezet zullen moeten worden:

1. Alles wat op het Chemelot terrein aanwezig is, heeft ondersteuning van de Zuid- Limburgse bestuurders, hard nodig. Anders zullen we met weer met grote werkeloosheid komen te zitten,
 2. Einsteintelecoop, hier zullen de gezamenlijke gemeentes zich als grote groep zich moeten inzetten, dat wij deze binnenhalen,
 3. Gezondheidszorg ieder van ons, zal er mee eens zijn, dat deze sector in Zuid-Limburg het verdient volledige alle aandacht van de gezamenlijke 16 gemeentes hard nodig heeft (alleen kan niet meer) en verder ondersteund moeten worden. Dit betekent dat de zorg anders ingericht moet worden, waarbij ook gemeentelijke bemoeienis hard nodig is.
- Als de gemeentes verantwoordelijk blijven, voor de wijkzorg c.q. Wijkverpleging, dan betekent dit dat het nieuwe kabinet zorg moet dragen, dat de wijkzorg inclusief hulpmiddelenzorg, volledig ontkoppeld wordt van de huishoudelijk hulp, met andere woorden het nieuwe Kabinet zal de WMO voor een deel voor hun eigen rekening moeten nemen, waarbij de huishoudelijke hulp, uitsluitend nog voor de gemeentes over blijft. De huidige WMO wet, kan zo niet langer meer blijven bestaan,
 - Doet de overheid dit niet, dan blijft voor de lagere overheden niets anders over om gezamenlijk het initiatief op te pakken, dat we er samen voor kiezen om de Wijkzorg incl. Hulpmiddelenzorg en daarnaast de Huishoudelijke hulp als twee gescheiden organisaties moeten gaan zien. Die door een gemeenschappelijke regeling van de 16 gemeentes aangestuurd zal worden.
 - Ziekenhuiszorg zal ook door de 16 gemeentes versneld aangepakt moeten worden, om te beginnen De 2 twee Zuyderland MC Sittard-Geleen MC trauma level 2 ziekenhuis en Zuyderland-MC Heerlen is nu nog een Trauma Level 1 ziekenhuis. Beiden Zuyderland MC zullen beiden één Trauma Level1 MC moeten worden, incl. beiden Spoedeisende Hulp incl. beiden Geboorte centrum,
 - Zuyderland ziekenhuizen, Brunssum en Kerkrade beiden Trauma Multi Level 2
 - Gemeentes zullen drastisch om het voor hun bewoners langer thuiswonend mogelijk te maken, nieuwe woonwijken moeten inrichten, waar het mogelijk is, dat woningen volledig levensloopbestendig zijn en waar ook een klein zorgcentrums zoals: wij die vroeger kenden de **Groene kruis gebouwtjes**, die door huisartsen ondersteund werden inclusief wijkverpleegkundigen aanwezig waren,

De andere oplossing in de discussie rond Zuyderland MC's Heerlen en Sittard-Geleen worden volledig gescheiden van elkaar en ieder van hen een eigen stichtingsbestuur, die ieder op eigen wijze hun eigen Ziekenhuizen MC gaan runnen, waarbij het huidige Zuyderland MC Heerlen volledig op eigen Kracht verder gaat een eventueel onder nieuwe naam verder gaat.

CBS

Sinds de Eeuwwisseling vindt de bevolkingsgroei steeds meer plaats in de grote steden in de Randstad, maar ook in steden als Groningen, Zwolle Arnhem, Nijmegen, Amersfoort Haarlem en Eindhoven. En straks Venlo Weert en Roermond.

Gemeentes zullen vanwege gebrek aan voldoende gekwalificeerd personeel en stijgende kosten een aantal zaken gemeenschappelijk moeten oppakken. Het grootste voordeel voor de regio Zuid- Limburg zit in een grootschalige gemeentelijke herindeling, 4.5 miljard jaarlijks en niet vergeten het genereren, zowel landelijke als van Europese subsidies. kunnen dan ook gemakkelijker binnengehaald worden.

Zoals we al eerder melden dat in Nederland een Overheidsbeleid gevoerd wordt ten gunste van de grote steden die ons land rijk is.

Nu de verklaring van de Overheid zelf:

Over het algemeen krijgen grotere Nederlandse steden, met meer dan 500.000 inwoners een groter aandeel van overheidssteun dan kleinere steden met minder dan 200.000 inwoners. Dit komt dat grotere steden vaak te maken hebben met meer complexe uitdagingen en grotere kosten van infrastructuur, sociale voorzieningen en economische ontwikkeling.

Nooit van ons: als alle onderzoeksbureaus en de Rijksoverheid, samen al jaren zelf bevestigen dat Zuid- Limburg op meerdere vlakken al tientallen jaren, dezelfde problemen heeft als Grote steden als Rotterdam en Den Haag enz.

En als de steden Venlo en Weert, Roermond, nu al inspelen op de ontwikkeling van Brainpoort en de groei van ASML en de Stad Venlo, in hun publicatie, met steun van CBS-gegevens, kunnen aantonen dat de stad binnen nu (2025) en 2030, de 125.000 inwoners zal overschrijden En. de samengevoegde regio Venlo, binnen nu en 2040 ver boven de 500.000 inwoners zal uitgroeien.

Nederland zal in 2035 naar verwachting 18,9 miljoen inwoners hebben 1.3 miljoen meer dan begin 2022. Vooral de grote en middelgrote Gemeenten zullen verder groeien, net als de verschillende randgemeenten rond de grote steden. Dat blijkt uit de Regionale bevolkings- en Huishoudensprognose 2022-2050 van het Planbureau voor de Leefomgeving (BPL) en het CBS

Het CBS heeft geen specifiek rapport uitgebracht over de bevolkingsgroei van Zuid-Limburg in het bijzonder. Zuid-Limburg vormt het zwaartepunt van de provincie qua inwoneraantal, Vooral (eigenlijk geen goede ontwikkeling) de **noodgedwongen Bevolkingsontgroening**

Hier onder, woorden van een Top Econoom en een Socioloog:

Het samengaan van **16 gemeenten tot één gemeente met 600.000 inwoners** kan leiden tot een aantal voordelen, zoals een versterkte bestuurlijke slagkracht, efficiëntere dienstverlening, en schaalvoordelen op het gebied van bijvoorbeeld financiën en infrastructuur en zorg.

Het mag ook duidelijk zijn dat de discussie rond de **Zuyderland ziekenhuizen**, door de raad van Bestuur, de Bevolking ontgroening hen drijft tot hun toekomstvisie over de zorg in Zuid-Limburg. Hierbij maken ze wel de fout dat ze niet hebben begrepen dat, juist bij een groot bevolkingskrimp het noodzakelijk is om zowel in Zuyderland MC Sittard Geleen en Vooral Zuyderland MC Heerlen beiden één Trauma Level1 MC moet blijven incl. Geboortecentrum incl. SEH incl. voldoende ic-bedden. Bovendien vanwege de dunbevolking rond Sittard- Geleen, Zuyderland MC Sittard-Geleen één Trauma Multi Level 2 MC moet worden, net in het toekomstscenario net als op pag. 2, Kerkrade en Brunssum Trauma Multi Level 2 genoemd worden

Kiezen tussen het oude vertrouwde Of jaarlijks 4.5 miljard structureel uit het gemeentefonds in huis hebben.

Kiezen voor extra Miljarden subsidie, van de Rijksoverheid en van Europa,

Kiezen voor een sterke en een gezonde Economische regio, met nieuwe Werkgelegenheid of kiezen voor een volledig wegwijnende regio, van Nederland

Kiezen voor de toekomst voor je eigen kinderen

Kiezen voor een regionale gemeenschappelijke aanpak van uit een gemeenschappelijke vanuit 1 gemeenschappelijke visie voor de gezondste stad met 6060.000 inwoners, de juiste zorg aanbieden, die hard nodig is, om niet 660.000 mensen aan hun lot over te laten,

Kiezen om vanuit een mond ons inzetten, om de Sterkste en gezondste en Economisch sterkste regio van ons land te worden, met grote werkgelegenheid en top ziekenhuiszorg, GGZ-instellingen en gehandicaptenzorg, Jeugdzorg

Beste raadsleden,

Het mag duidelijk zijn wat wij afgelopen weken bij u op tafel hebben gelegd, is ons ingegeven door vele reactie uit de bevolking van heel Zuid-Limburg. Waarbij vooral de jongeren generatie en zoals u ziet ondersteund, door informatie vergaren van deskundige, die al een en ander uitgezocht hebben voor andere regio's, die allen met dezelfde problemen worstelen, overal slaat de bevolkingskrimp hard toe. Alleen vele regio's hebben van Zuid-Limburg geleerd. Zij zijn al in eerder stadium begonnen gemeenschappelijk de problemen in hun regio aan te pakken. Vanuit een mond een gemeenschappelijke bestuurscultuur op te zetten, heeft als resultaat en nog steeds vruchten afwerpt. En hun burgers van hun regio en hebben het voordeel dat ze tegen de randstad aanleunen. Met als gevolg dat ze blij zijn om te kiezen voor een gemeenschappelijk beleid en niet meer langer als een dorp maar als een sterke regio of zelfs als een grote stad. Noord en midden Limburg en andere regio's in andere provincies, waren jarenlang jaloers op Zuid-Limburg, vanwege extra ondersteuning van extra overheidsgelden, als een morele plicht t.a.v. Mijnsluiting, naar Zuid-Limburg reëmatig toestroomde. En nu ervan overtuigd zijn dat ze met Noord-Brabant en met de Randstad mee kunnen liften omdat ze door de gemeenschappelijke aanpak zowel Nationaal als Internationaal ook als een sterke economisch gezien worden, waardoor steeds meer bedrijven in hun grote steden zich vestigen.

Wij kunnen als regio Zuid-Limburg ons niet langer blijven permitteren en ook niet langer aan de burger blijven verkondigen laten wij gewoon blijven doen, "Het kunt Jód Jong".

De burger op straat weet wel beter, ook al durft hij het niet aan zijn dorps politici te vertellen, wat hij al lang weet, hullie ontnemen ons van alles en tegenwoordig ook veel kapot.,

Willen wij in Zuid-Limburg niet met zijn allen volledig ten onder laten gaan, zullen wij onze bestuurscultuur, anders moeten inrichten en de dorpsse bestuurscultuur moeten verlaten. Wij beseffen dat wij u allen hebben overvallen en het zal nog zijn tijd nodig hebben, voordat bij iedere Zuid-Limburgse bestuurder en bij de Zuid-Limburgse bevolking het besef zal komen dat het allemaal anders moet.

Vanuit verschillende ambtelijk organisaties, ook uit een paar gemeentes uit Zuid-Limburg, hebben wij begrepen dat het steeds moeilijker wordt om de juiste personen voor bepaalde projecten waar gemeentes voorstaan, naar binnen te halen. Denk hierbij aan taken die ze moeten vanuit de Rijksoverheid en Europa, moeten oppakken, wordt het voor kleine- en middelgrote gemeentes steeds moeilijker om de juiste Professionals binnen te halen.

Dit wordt voor de Zuid-Limburgse gemeentes steeds meer bijzonder moeilijk en beslist op korte termijn, als de Hbo'ers en Arcadische afgestudeerden, steeds vaker kiezen om naar andere regio's, zoals wij al eerder erop gewezen hebben, vertrekken ze veelal naar Noord-Limburg en Midden-Limburg, en naar de grote steden van ons Land.

De reden is dat vele jongeren vinden dat ze beter ergens anders hun geluk kunnen zoeken (gelukkig zijn velen jongeren op dit moment nog gehecht aan onze regio) als u onze toegestuurde documenten gelezen heeft en ook voldoende eigen heeft gemaakt, heeft u kennisgenomen over het verschil Tilburg (200.000 inw.) en Maastricht (125.000 inw.), het grote inkomsten verschil in beide steden.

Dit grote verschil drijft, ook Zorgprofessionals weg uit onze regio en anderen zoals wetenschappers en technuten.

Gelukkig voelen de Universiteiten en Hogescholen en UMC+ en TEFAF zich nu nog thuis, in onze regio. De laatste gemeentelijke herindeling van Amsterdam vond plaats op 24 maart 2022, toen het stadsgebied Weesp bij Amsterdam werd gevoegd. Amsterdam en Weesp kozen hiervoor omdat de vergrijzing en de bevolkingskrimp toeslaat bij Amsterdam.

Ook al zijn sommige nog niet volledig ervan overtuigd, dat een bestuurscultuuromslag hard nodig is en dat het nodig is uit één gemeenschappelijke mond, vanuit 6060.000 burgers, te praten.

Wij geven in het begin al aan dat het hard nodig is met elkaar deze discussie te voeren. Wij kunnen dit zelf niet oppakken, eventueel kunnen jullie raden, met aalkaar afspreken dat de medewerkers van het Parkstad Bureau of de Stad Maastricht, een gemeenschappelijke discussiebijeenkomst dit najaar organiseren.

Het is aan uw raden, om zelf te beslissen hoe u hiermee omgaat.

Tot slot wijzen wij erop het is niet meer 5 voor twaalf, maar een grote afstand van meerdere jaren, experimenteren met onze bestuurscultuur van heel Zuid-Limburg en de resultaten zijn niet voor uitschreeuwen.

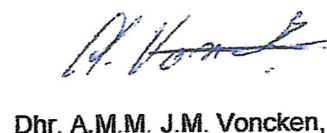
Vandaag 4-7-2025, heeft heel Nederland, kennis kunnen nemen hoe slecht de hele regio Zuid-Limburg erbij ligt, de hoofdnoodzakelijke gezondheidszorg voor de burger is vanaf Maastricht t/m Vaals en van Sittard-Geleen t/m Heerlen voorledig kapot! Dit kan niet langer me zo!!!!

Wij zijn altijd bereid om met u in discussie te gaan en onze visie aan u uit te leggen Bureau Parkstad, kan dit gesprek dit najaar met ons regelen, bv., eind September of begin Oktober

Met vriendelijke groet,

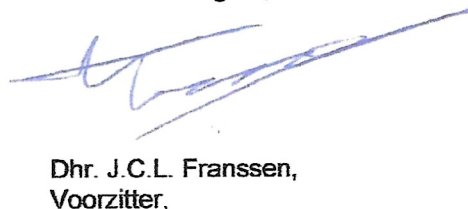
Dhr. J.J. Wings,

Dhr. A.M.M. J.M. Voncken,

Dhr. H.H. Burgers,

Dhr. J.C.L. Franssen,
Voorzitter,

Bijlage 1

Fuseren blijkt goedkoper dan ambtelijk samenwerken

16 april 2013

Adviesbureau Leeuwendaal deed een inventarisatie van de ervaringen van dertien herindelingen en drie ambtelijke samenwerkingsverbanden in de afgelopen vijf jaar. Daaruit bleek dat gemeenten die fuseren financieel beter af waren dan gemeenten die ambtelijk samenwerken. Fuseren zou met name goed zijn voor een daling in personeelslasten.

Volgens adviseur Han Hiemstra kan deze daling tot 'in de miljoenen euro's' oplopen. Overige kostenbesparingen door fusering waren waarneembaar op onder meer (onderhoud van) systemen en gebouwen, inkoop en externe inhuur. Hiemstra concludeert dat ambtelijke vormen van samenwerking 'slechts beperkt efficiënter' zijn dan zelfstandige gemeenten.

Verder verbeteren gefuseerde gemeenten hun positie in de bestuurlijke omgeving. "Provincies zien de nieuwe gemeente meer als gesprekspartner, zeker als de betreffende gemeente in de hiërarchie qua grootte aardig is opgeklommen," aldus Hiemstra. Ook bestuurlijke posities in commissies zouden hierdoor gemakkelijker te behalen zijn.

Cultuurverschil

Uit de inventarisatie blijkt tevens dat organisaties op gebied van dienstverlening er kwalitatief op vooruit gaan en minder kosten maken. "De voorlopige conclusies van de Rijksuniversiteit Groningen dat herindeling alleen maar tot duurdere organisaties leidt, is wat ons betreft dan ook voorbarig," zegt Hiemstra. Hij geeft bovendien aan dat hogere of lagere kosten geheel afhankelijk zijn van de wijze van onderlinge verrekening in de organisaties.

Leeuwendaal onderzocht ook de theorie dat fusies vaak door cultuurverschillen moeizaam verlopen. Volgens de onderzoekers is dit nauwelijks tot niet ter sprake, omdat de culturele identiteit in gemeenten tegenwoordig 'veel minder diepgeworteld is'. "Het gaat vaak meer om algemene weerstand tegen veranderen dan om feitelijke cultuurverschillen tussen organisaties," aldus Hiemstra.

Betere dienstverlening

Bovendien concludeert het adviesbureau dat gefuseerde gemeenten doorgaans een betere dienstverlening naar de burger toe weten te realiseren. "Wijk- en dorpscontactfunctionarissen vervullen een belangrijke brug tussen burgers en de ambtelijke organisatie.

De eigenheid van kernen is in een aantal fusiegemeenten niet alleen behouden, maar zelfs versterkt'.

U kunt het gehele verslag van de inventarisatie van adviesbureau Leeuwendaal hier lezen.

Bron: Binnenlands Bestuur

Bijlage 2

Samenwerken of fuseren? Hoe gemeenten hun krachten bundelen

24 juni 2025 - Eric Leroi

Stel je voor: een kleine gemeente met een prachtig historisch centrum, omringd door weilanden en rivieren. De inwoners kennen elkaar, de lijnen naar het gemeentehuis zijn kort, en de lokale identiteit is sterk. Maar achter de schermen wordt het steeds moeilijker om alle taken goed uit te voeren. De druk op de jeugdzorg neemt toe, de energietransitie vraagt om grote investeringen, en de digitale dienstverlening moet mee met de tijd. Wat doe je dan als gemeente? Ga je samenwerken met buurgemeenten, of kies je voor een volledige herindeling?

Deze vraag speelt in veel regio's in Nederland. Beide opties – samenwerking en herindeling – hebben hun eigen logica, voordelen en valkuilen. Laten we eens kijken hoe dat in de praktijk werkt.

Samenwerking: Samen sterk, maar apart

Veel gemeenten kiezen ervoor om samen te werken. Ze blijven zelfstandig, maar bundelen hun krachten op specifieke terreinen. Dat kan gaan om afvalinzameling, ICT, sociale diensten of economische ontwikkeling.

Voorbeeld: Smart Delta Drechtsteden

In Zuid-Holland werken zeven gemeenten en drie maatschappelijke organisaties samen onder de naam Smart Delta Drechtsteden. De zeven gemeenten werken samen met de sociale dienst (Sociale Dienst Drechtsteden), de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid en de Dienst Gezondheid & Jeugd. De samenwerking wordt gezien als efficiënt en professioneel, maar inwoners merken er relatief weinig van. Dat is tegelijk een kracht én een zwakte: de samenwerking is minder zichtbaar, maar daardoor ook minder democratisch controleerbaar.

Voorbeeld: Regio Foodvalley

In de regio Foodvalley (Gelderland/Utrecht) werken acht gemeenten samen aan thema's als gezondheid, landbouw en duurzaamheid. De samenwerking is succesvol omdat er een gedeelde visie is en duidelijke afspraken. Toch blijft het soms lastig om alle gemeenten even actief betrokken te houden, vooral als belangen uiteenlopen.

Voordelen van samenwerking:

Gemeenten behouden hun eigen bestuur en identiteit.

Flexibel: samenwerking kan worden aangepast of beëindigd.

Kostenbesparing (minder meerkosten) en kennisdeling.

Nadelen:

Besluitvorming kan traag zijn.

Verantwoordelijkheden zijn soms onduidelijk.

Verschillen in cultuur en prioriteiten kunnen botsen.

Herindeling: één Gemeente, één Koers

Soms besluiten gemeenten om te fuseren. Ze vormen dan samen één nieuwe gemeente, met één bestuur, één begroting en één beleid. Dit kan zorgen voor meer slagkracht en duidelijkheid.

Voorbeeld: Gemeente Altena

In 2019 fuseerden Aalburg, Werkendam en Woudrichem tot de gemeente Altena. De fusie werd ingevoerd om bestuurlijke kracht te vergroten. De nieuwe gemeente heeft nu meer middelen en een professionelere organisatie.

Voorbeeld: Land van Cuijk

In 2022 fuseerden vijf gemeenten in Noordoost-Brabant tot de nieuwe gemeente Land van Cuijk. De herindeling werd goed voorbereid en breed gedragen. De schaalvergroting maakt het mogelijk om

grote projecten aan te pakken, zoals woningbouw en mobiliteit. Tegelijkertijd blijft het een uitdaging om de lokale betrokkenheid te behouden.

Voordelen van herindeling:

Meer slagkracht en professionele organisatie.
Eén bestuur zorgt voor duidelijke besluitvorming.
Efficiëntie op lange termijn.

Nadelen:

Verlies van lokale identiteit.
Overgang kost tijd, geld en energie.
Inwoners kunnen zich minder gehoord voelen.

Wat werkt beter?

Er is geen eenduidig antwoord. In sommige regio's werkt samenwerking uitstekend, vooral als er vertrouwen is en duidelijke afspraken zijn gemaakt. In andere gevallen is een fusie nodig om echt stappen vooruit te zetten. Wat wel duidelijk is: het succes hangt af van de manier waarop het proces wordt ingericht. Betrek inwoners, wees transparant, en zorg voor een gedeelde visie.
Voorbeeld: Samenwerking in de Achterhoek

In de Achterhoek werken acht gemeenten samen aan een gezamenlijke toekomstvisie. Ze delen kennis, stemmen beleid af en trekken samen op richting provincie en Rijk. De samenwerking is succesvol omdat er veel aandacht is voor onderlinge relaties en communicatie. Toch blijft het een uitdaging om de balans te vinden tussen regionale samenwerking en lokale autonomie.

Herindeling biedt duidelijkheid en slagkracht,

maar kan ten koste gaan van het lokale karakter.

De praktijk laat zien dat beide routes succesvol kunnen zijn – mits goed doordacht en zorgvuldig uitgevoerd.

Toch merk ik een verschil in de attitude van bestuurders en medewerkers bij een herindeling of een samenwerking.

Bij een herindeling is iedereen tot elkaar 'veroordeeld' en is de deadline voor iedereen duidelijk.

Er zit een grote drive achter het proces om de datum van herindelen te halen.

Bij samenwerkingen zie je toch vaker dat niet alle neuzen in dezelfde richting staan. En dan stopt zo'n samenwerking na enige tijd. Hartstikke jammer. Vooral ook omdat het meestal negatieve consequenties heeft voor de dienstverlening aan inwoners en ondernemers. En die kunnen er meestal weinig aan veranderen.
Meer weten?

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Eric Leroi via de contactpagina.